

Nr 440.

Av herr **Johansson** i Torp m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 60 med förslag till lag om rätt till fiske m. m. föreslås i 12 § att vid Skånes västra kust skall varje svensk medborgare tillåtas att fiska i enskilt vatten med såväl fasta som rörliga redskap, medan det i 13 § beträffande kusten av Hallands samt Göteborgs och Bohus län, sålunda västkusten i övrigt, föreslagits att fiske i enskilt vatten skall vara tillåtet för varje svensk medborgare endast med rörligt redskap ävensom med mindre ålryssja, ändå att den är att hänföra till fast redskap.

I propositionen har å s. 79 och följande lämnats motivering varför det icke föreslagits ensartade bestämmelser för hela västkusten. Beträffande de historiska skäl som i den tidigare diskussionen åberopats för frigivande av fiske med fasta redskap har departementschefen dragit dessa skäls tillförlitlighet i tvivelsmål. Ehuru mycket kunde anföras till styrkande av dessa skäls vederhäftighet vilja vi, med hänsyn till att denna fråga uppenbarligen icke varit avgörande för departementschefens ställningstagande, inskränka oss till att erinra om att KB i Göteborgs och Bohus län år 1835, kungl. kammarkollegium år 1836 och högsta domstolen år 1852 i yttranden uttalat som sin mening att allt slags fiske vore fritt på västkusten. Sålunda yttrade högsta domstolen att allt fiske i skärgårdarna mellan Öresund och norska gränsen vore fritt för varje svensk man, och strandägaren hade icke ens inom sitt hemmans ostridiga rå och rör uteslutande rätt till *något slags fiske*.

Emellertid har departementschefen lämnat diskussionen om vad som varit äldre rätt och i stället hänvisat till gällande lag och nödvändigheten att vid upphävande av denna ersätta fiskerättsägarna för den förlust de åsamkas, en uppfattning som givetvis i och för sig är riktig. Departementschefen hyser farhågor för att dessa ersättningskrav komma att bli så omfattande och svårberäknliga att man bland annat av denna anledning ej utan starka praktiska och sociala skäl bör frigiva fisket med fasta redskap. Departementschefen förklarar sig dock anse det bliva möjligt att frågan om inskränkning i strandägarnas rätt att använda fasta redskap måste tagas upp på nytt om det, såsom ganska allmänt förväntas, inom kort skulle in-

träffa en ny sillperiod, men i sådant fall skulle detta lämpligast ske genom en särskild, tidsbegränsad lagstiftning.

Vad angår farhågorna för att ersättningsbeloppen för ett frigivande av fiske med fasta redskap skulle bli av en storleksordning som det allmänna ej bör åtaga sig risken för, så tro vi att dessa farhågor äro överdrivna. I propositionen återgivas de fångstvärden som enligt statistiken för år 1946 belöpte sig på de fasta redskapen i de båda västkustlänen, utgörande tillhoppa i runt tal 213 000 kronor. Därest man utginge ifrån att det vore detta belopp som skulle läggas till grund för ersättningsbeloppets storlek (vilket visserligen icke skett i propositionen) så medge vi att det kapitalbelopp man kommer till blir av avsevärd storlek. En kapitalisering efter 4 procent skulle då uppgå till över 5 miljoner kronor.

Men fångstvärdet är icke detsamma som avkastningen av fiskerätten som sådan. I de fall där fiskerätten utarrenderats kan det rimligtvis icke bli fråga om någon annan grund för ersättningsberäkningen än den arrendeavgift som fiskerättsägaren uppburit av fiskaren. Vilket värde den fångsthaft som fiskaren tagit upp hör icke alls hit. Då strandägaren själv fiskat måste lika självklart från fångstvärdet avdragas normala omkostnader för fisket, bland annat en viss ersättning för fiskerättsägarens arbetskraft och tidspillan vid fisket, vilket allt ju skall täckas av fångstvärdet. Endast den del av fångstvärdet som kan sägas vara intäkt av ensamrätten till fisket, stundom också kallad landlott, bör ersättas. Vi hänvisa vid beräkning av denna andels storlek till vad fiskerättskommittén anfört som kalkyl över värdet av rätten till hummerfisket. Kommittén har antagit att i genomsnitt 30 procent av fångstvärdet för hummer kunde anses utgöra landlott, vilken kommittén kapitaliserat efter 4 procent. Av flera orsaker tro vi ej att så stor andel som 30 procent av fasta redskapens fångstvärde behöver beräknas som landlott, men om man likväl räknar med detta får man fram en landlottssumma av cirka 64 000 kronor per år och ett kapitalvärde av i runt tal 1,5 miljoner kronor. Vi vilja icke avfärda detta ersättningsbelopp som betydelselöst, men vi anse att detta belopp bör snarare kunna under- än överskridas och att i varje fall frigivningen av fisket med fasta redskap är av så stor social och allmänekonomisk betydelse att ett belopp av denna storleksordning ej bör avhålla från ett frigivande.

Att, såsom i propositionen befaras, det verkliga fångstvärdet kan ligga över det i statistiken redovisade, kan vara riktigt endast om vederbörande i sina deklarationer för inkomsttaxering deklarerat högre belopp, varom vi icke känna oss övertygade.

Att en ny sillperiod på västkusten är i annalkande torde vara ställt utom allt tvivel. Sakkunskapen vågar ej förneka möjligheten av att de rikliga sillfångster som ägt rum under ett par vintrar kunna vara de första tecknen på en sådan period. Departementschefens förklaring att det i sådant fall kan bli fråga om inskränkning i strandägarnas rätt till fiske med fasta

redskap hälsa vi med tillfredsställelse. Däremot ställa vi oss tvivlande till lämpligheten av att göra dessa inskränkningar med hjälp av en särskild, tidsbestämd lagstiftning. Det förhåller sig nämligen så, enligt erfarenheter sedan mer än ett halvt årtusende tillbaka, att varannan period är längre och varannan kortare. Den senaste perioden var kort, och den kommande bör därför bliva av längre varaktighet, vilket vill säga ungefär 70 år, för vilken tid alltså den tänkta tidsbestämda inskränkningen av fasta redskap skulle komma att ungefärligen gälla. Frågan uppstår då: Skall riksdagen nu besluta en lag som förbehåller fisket med fasta redskap åt strandägarna i fullt medvetande om att lagen inom relativt kort tidrymd kan komma att bliva åtminstone partiellt försatt ur kraft för flera årtionden? Även då kommer det givetvis att bliva fråga om ersättning åt fiskerättsägarna, men hur skall ersättningen för en partiell inskränkning under ett 70-tal år beräknas? Vi anse att en omedelbar frigivning av detta fiske är att föredraga framför de ifrågasatta framtida inskränkningarna, som komma att vålla en lång dragkamp om vad som skall gå ut i ersättning.

Vi vilja också påpeka det faktum att fisket med även fasta redskap sedan flera år tillbaka är frigivet på Skånes västra kust utan att detta vållat någon som helst olägenhet och att denna frihet är avsedd att stadgas även i den nya lagen. Vi önska att detta friställande göres enhetligt från och med Öresund ända upp till norska gränsen, sålunda hela västkusten.

Vidkommande tiden för nya lagens ikraftträdande anse vi det vara önskvärt att åtminstone övergångsbestämmelse, syftande till att hummerfisket i berörda delar av Bohuslän frigives från och med nästa fiskesäsongs början, utfärdas. Någon olägenhet av en sådan bestämmelse kan ej uppkomma, då ju bestämmande av ersättning till fiskerättsägarna är en åtgärd som under alla omständigheter kommer efter det fisket i fråga frigivits.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 60 med förslag till lag om rätt till fiske m. m. besluta,

dels att allt fiske med såväl fasta som rörliga redskap skall vara fritt, förutom vid Skånes västra kust, jämväl vid kusten av Hallands samt Göteborgs och Bohus län och att 12 och 13 §§ i lagen förty erhålla följande lydelse:

»12 §.

Vid Skånes östra och södra kuster må varje svensk medborgare fiska i enskilt vatten med rörligt redskap.

13 §.

Vid Skånes västra kust och vid kusten av Hallands län samt Göteborgs och Bohus län må varje svensk medborgare

fiska i enskilt vatten; dock är fisket efter ostron förbehållet innehavaren av den enskilda fiskerätten intill tvåhundra meter från fastlandet eller från ö eller holme av minst ett-hundra meters längd.»;

dels att den nya lagen skall, i vad den avser hummerfisket i Bohuslän, träda i kraft den 1 september 1950.

Stockholm den 17 februari 1950.

Carl E. Johansson,
Torp.

Jerker Svensson.

Olof Nilsson,
Göteborg.

Gösta Andersson,
Möndal.

J. W. Mårtensson,
Uddevalla.

Ragnar Persson,
Vinberg.
